۱

[illegible]

۲

[illegible]

۹۸۷۵
۸۸۹۱۶

۳

[illegible]

۴

[illegible]

۵

[illegible]

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
خطی
۹۸۷۵

۱

۱ حریق [illegible] سالار [illegible] بلدیه [illegible] سالار [illegible] حکم [illegible] ۳ [illegible] ۱۳۲۸ (
[illegible] شماره ۸۶ [illegible] ۲۵ [illegible]
[illegible] صفحه ۲ .

۲

رحیم خان در چهارستان . رحیم خان [illegible] دولت [illegible] (
[illegible] دولت [illegible] رحیم خان [illegible] رحیم خان [illegible]
[illegible] رحیم خان [illegible]
[illegible] دولت جلیله [illegible]
[illegible] سال اول [illegible] صفحه ۴

۳

اتحاد [illegible] دولت جلیله [illegible] دولت [illegible]
[illegible] تبریز شماره (۱۰) صفحه ۲ تاریخ ۲۹ محرم ۱۳۲۹

۴

ورود رحیم خان [illegible] تبریز
روز [illegible] رحیم خان وارد تبریز [illegible] تبریز شماره (۱۰) صفحه ۴
[illegible] ۱۳

[illegible] ۱۲ محرم رحیم خان [illegible] حاجی [illegible] میرزا [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .

۵

[illegible] ۲۳ محرم [illegible]
[illegible] شماره (۱۲) صفحه ۳
[illegible]
[illegible]
[illegible] (۲۱)

۷

[illegible] شماره ۲۱۸ ۱۳ صفر ۱۳۲۹

۳۴۸۸

خطی
۶۸۷۵

۸

ورود ... [illegible]

شب دوشنبه ... ساعت از شب گذشته شاهزاده ... میرزا ... رئیس ... [illegible] ... وارد تبریز شد

۱۵ ربیع الاخری ۱۳۲۹

[illegible]

— ۹ —

سردار ... ورود ... [illegible]

۱۳۳۰
دوشنبه غره ربیع الاخر سردار ... [illegible] ... طهران ... [illegible]
... [illegible] ... وقت خروج ... [illegible]
... [illegible] ...

۱۰

[illegible]

... [illegible] ... طهران رفته بود ... پنجشنبه ۲۵ ربیع الاخر ۱۳۳۰ وارد تبریز شد

۱۱

توپ [illegible]

دو عراده توپ ... که از طهران فرستاده شده بود ... در تاریخ اواخر جمادی الاولی ۱۳۲۹ به تبریز رسید
... [illegible] ... توپ وارد تبریز شد .

۱۲

... [illegible] ...

... [illegible] ... ایران ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ... ۱۳۲۹ ... [illegible] .

۱۳

[illegible]

۱۴

... [illegible] ... ۱۲ جمادی الاخری ۱۳۲۹
... [illegible] ... شاهزاده ... [illegible]
... [illegible] ...

۱۵

... [illegible] ... ۱۵
جمادی الاخری ... [illegible] ... شاهزاده ... [illegible]

۱۶

... [illegible] ... شجاع الدوله

... [illegible] ... دیگران ...
... [illegible] ... شجاع الدوله ... دیگران است .

۱۷

شاهزاده ... میرزا ... [illegible] ... ضیاء الدوله ... [illegible]
۱۵ جمادی الثانیه ۱۳۲۹

۱۸

... [illegible] ...

شب ... ۲ جمادی الاخری ... ساعت ... از شب گذشته ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ... .
... [illegible] ... نمره ۷۲ ... [illegible]

۱۹

... [illegible] ... .

۲۰

به موجب تلگراف ... شاهزاده ضیاء الدوله ... [illegible]
... [illegible] ... توپ ... [illegible]
... [illegible] ... نمره (۷۶) ... [illegible]

۲۱

شاهزاده ... [illegible] ... ۱۳۲۹ ... [illegible]

۲۲

... [illegible] ...

۲۳

... [illegible] ... شاهزاده ... [illegible] ... ۱۳۲۹

۲۴

وفات میرزا علی اکبر صحاف صابر شاعر معروف که اشعارش در جراید معروف است [illegible]
در ماه شعبان ۱۳۲۹

۲۵

انتخاب وکلای انجمن

وکلای انجمن ایالتی چون مدتی بود که دوره [illegible] وکلای [illegible] بر [illegible] انتخاب
[illegible] انتخاب [illegible] جدید [illegible] انتخاب [illegible] .

[illegible] — سید المحققین — میرزا آقا [illegible] — [illegible] — میرزا [illegible]
[illegible] .

[illegible] روز [illegible] ۲۰ رجب ۱۳۲۹ در انجمن ایالتی خوانده شد .

۲۶

وزرای جدید

روز چهارشنبه ۲۲ رجب ۱۳۲۹ وزرای جدید معرفی شدند

۱- سپهدار اعظم رئیس الوزرا ۲- وثوق الدوله وزیر داخله - محتشم السلطنه وزیر خارجه
صمصام السلطنه وزیر جنگ - معاون الدوله وزیر مالیه - قوام السلطنه وزیر عدلیه
حکیم الملک وزیر معارف و اوقاف - [illegible] الدوله وزیر پست و تلگراف

[illegible] ۲ [illegible] ایران [illegible] میرزا [illegible]
[illegible] الدوله [illegible] [illegible] الدوله [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۱۰۱ [illegible] ۸۰ [illegible] ۲۵ [illegible]
[illegible]
[illegible]

۲۷

[illegible] صمد خان [illegible] ۱۵۰ [illegible]
[illegible] .

در [illegible] الدوله در تهران [illegible] مشروطه [illegible] صمصام السلطنه [illegible]
[illegible] الدوله است

۲۸

تلگراف قوام السلطنه [illegible] به جناب شاهزاده امین الدوله [illegible] آذربایجان در ماه شعبان [illegible] انجمن
مخابرت داد

۲۹

شاهزاده ابوالفتح میرزا به حسب امر شاهزاده امین الدوله وارد تبریز شد و [illegible] نایب الایاله کرده

۳۰

[illegible] میرزا [illegible]

۳۱

[illegible]

صمد خان شجاع الدوله [illegible] ایران [illegible]
[illegible]
در [illegible] رمضان ۱۳۲۹ [illegible] تبریز [illegible]

۳۲

حمله [illegible] صمد خان به تبریز

روز [illegible] ۶ شوال ۱۳۲۹ [illegible] صمد خان [illegible]
از طرف [illegible]
[illegible] . [illegible] (۱۰۸)

۳۳

[illegible]

[illegible] الدوله [illegible] ۳ شوال [illegible] . [illegible] ۱۰۷

[illegible]

۳۴

صمد خان در [illegible] اقامت دارد

[illegible]

۳۵

[illegible] الدوله هم [illegible] .

۳۶

در [illegible] هر روز [illegible] صمد خان [illegible]

۳۷

[illegible] شاهزاده ابوالفتح میرزا [illegible] شاهزاده [illegible] الدوله

۳۸

[illegible]

جنگ دوم تبریز با [illegible]

صمد خان را ما در جنگ اول تبریز دیده و شناخته بودیم که این مرد [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] .

جنگ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] .

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۲۳ [illegible] ۱۳۲۹ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اشعار

لاادری

کتبت و فی فؤادی نار شوق   لها لهب و فی جفنی سحاب   و لولا الانفاس بل الدمع خطی   و لولا الدمع لاحترق الکتاب

خواجه نصیر طوسی

چون دایره گر محیط پیدایی تری   چون نقطه اگر ز کل یکی برتری   از قسمت خود برون برید ... بزی   در چون ... کار ... برتری

لاادری

تشنه‌ام تو که مجود خونی شب ری   یک قطره در آن شب لب تو را گرفت   چون گذشت برآورد تشنه کامی مرد
تا ... گرد ... جمله در تو را گذشت   لب تو در ... تشنه مرد گذشت   لب تو را گذشت و لب تو را گذشت

حکیم سنائی

ای زراه روح بیا به بسپو مدد   زشت باشد روی نازیبا و ناز
وره ادری گر دید ... گرد   عیب باشد چشم نابینا و درد

لاادری

چنان زند سنجر که در باغ ملک   چو در ... بود ... انجبا برد
سرافراز بودی که دارد سرد   بگو سال ... زر ... برد

۵۵۲

۱- روزنامه [illegible] مدیر مرحوم [illegible] سردبیر [illegible] بود

مسئله ۱

[illegible] که [illegible] دفتر [illegible] — [illegible] — [illegible]

مسئله ۲

۱- [illegible] خود [illegible]

مسئله ۳

[illegible] حاج [illegible]

مسئله ۵

[illegible] مرحوم میرزا جواد حاج [illegible]

[illegible]

مسئله ۷

[illegible]

مسئله ۱۰

حاج [illegible] ظفر الدوله

میرزا حسن رشدیه [illegible] ۱۱

[illegible] مجلس ۱۲

مسئله ۱۵

[illegible] از [illegible]

مسئله ۳

[illegible] حقوق [illegible]

مسئله ۴

[illegible] دار [illegible]

مسئله ۶

[illegible] میرزا طاهر [illegible]

و حقوق [illegible]

مسئله ۸

[illegible] اشرف الدین [illegible]

مسئله ۹

[illegible] حاج [illegible]

مسئله ۱۳

میرزا حسین خان [illegible]

جشن [illegible] میرزا [illegible] ۱۴ [illegible]

نگارنده این سطور محمد حسین فرشچی تبریزی معروف به میرزا ... در دهم ذیحجه ۱۲۹۲ در محله امیرخیز تولد شده
در هفت سالگی در مکتب آن زمان که شب در مساجد [illegible] تحصیل پرداختم و در چهارده سالگی کسب پدر را
گرفته راه کسب پیش گرفتم و در سال ۱۳۲۱ به زیارت مشهد مقدس مشرف شدم در مراجعت چند روزی هم در استانبول اقامت
داشتم بعد در حجره [illegible] در تبریز [illegible] مرحوم [illegible] هر کجا که [illegible] در تهران اقامت دارد [illegible] را
مشروطه [illegible] و جمهوری [illegible] که تا [illegible] شده بود .

و چون به تبریز بازگشتم باز در حجره مرحوم [illegible] مشغول کسب شدم در اواخر سال ۱۳۲۳ و اوایل ۱۳۲۴ با مشروطه
خواهان ارتباط یافتم ایشان [illegible] بودند که در زیر پرده [illegible] با تهران [illegible] فعالیت
می‌کردند

صدور فرمان مشروطیت

در تاریخ ۱۴ جمادی الاخری ۱۳۲۴ فرمان [illegible] از طرف مرحوم مظفرالدین شاه صادر شد ولی محمدعلی میرزا
ولیعهد را با مشروطه [illegible] آشنا نبود و کسی هم [illegible] جرأت نمی‌کرد که کلمه مشروطه بزبان بیاورد

تحصن در کونسولگری انگلیس

چون [illegible] دیدند که [illegible] اصول [illegible] برقرار [illegible] روز ۲۹ رجب [illegible]
~~[illegible]~~ کونسولگری انگلیس [illegible] تحصن اختیار کردند و [illegible] در [illegible] صمصام خان + انگلیس
که در نزدیکی کونسولگری بود اجتماع نمودند [illegible]
[illegible] مشروطیت [illegible] ولیعهد دیگر نتوانست مخالفت ورزد و [illegible]
به کونسولگری [illegible] و [illegible] تشکیل [illegible] کرد .

رحلت مظفرالدین شاه

مرض مظفرالدین شاه روز بروز به شدت خود افزود لذا در تاریخ ۲۰ شوال ۱۳۲۴ ولیعهد به تهران احضار شد
و در روز ۲۷ شوال ولیعهد عازم تهران شد و در ۳ ذی قعده به تهران وارد گردید و مظفرالدین شاه شب ۲۴
ذی قعده چشم از جهان بربست و محمدعلی شاه وارث تاج و تخت ایران گشت .

سفری به مراغه

چون در هر شهری از جمله تبریز انجمن [illegible] مردم هم [illegible] تشکیل یافته و انتخاب [illegible] انجمن [illegible] لذا
[illegible] انتخاب [illegible]
[illegible] تبریز [illegible]
[illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ به تبریز مراجعت کردیم

اختلاف شدید در میان مردم اردبیل

در اردبیل از چند قرن پیش دسته بندی حیدری و نعمتی حکمفرما بود و در موقع انتخاب [illegible] انجمن [illegible] بوده

باغ قره غارت گردید چنانکه برخی از ایلات [illegible] نیز با خانواده‌ی حیدری یا نعمتی نیز وارد شده، [illegible] از قتل و غارت
در امان گردید و در روز نگارنده اعضای اتحاد [illegible] با انجمن تبریز رسید، بعد از انجمن [illegible] برای [illegible] برای اصلاح
ذات البین، [illegible] پنجم جمادی الاولی ۱۳۲۵ اعضای انجمن برای تبادل افکار، اشخاص ذیل را
[illegible]: انتخاب کردند، + نمره

[illegible] — حاجی سید محمد شریف العلما — حاجی [illegible] — [illegible] — اسماعیل امیرخیزی،

گویا در دوم جمادی الثانیه بود که از تبریز حرکت کرده و [illegible] منزل کردم.

بعد از [illegible] روسای حیدری و نعمتی و [illegible] انجمن [illegible] و انتخاب اعضا جدید [illegible]
شده چون فرصت نبود [illegible] بتبریز مراجعت کردم.

عضویت بنده در انجمن ایالتی

نگارنده در تاریخ دوم شهر ربیع الاول ۱۳۲۶ بعضویت انجمن ایالتی [illegible] و [illegible] بانجام
وظایف خود مشغول شدم، این روزها [illegible] بحث [illegible] بود برای [illegible] که در روز جمعه ۲۳ محرم
[illegible] بمجلس [illegible].

رفتن شاه بباغ شاه

در تاریخ ۴ جمادی الاولی محمدعلیشاه با وضع وحشت‌آوری از قصر سلطنتی بیرون آمده بباغ شاه رفت و آنجا را
نقطه [illegible]

توپ بستن مجلس شورای ملی

در تاریخ ۲۳ جمادی الاولی ۱۳۲۶ برحسب فرمان محمدعلیشاه لیاخوف با توپهای [illegible] مجلس را بمباران و ویران
کرد و برخی از [illegible] که در آنجا بودند و سید محمد طباطبایی و سید عبدالله بهبهانی دستگیر و تبعید شدند و حاجی میرزا
ابراهیم [illegible] بزخم گلوله از پای درآمد [illegible] ملک المتکلمین و میرزا جهانگیرخان مدیر صور اسرافیل [illegible] اعدام شدند
[illegible].

آغاز و خاتمه جنگ در تبریز

وقتی که این خبر وحشت‌انگیز بتبریز رسید از شب ۲۳ جمادی الاولی در تبریز جنگ [illegible] آغاز شد [illegible]
و در روز شنبه ۲۸ ربیع الاول [illegible] باید دانست که خاتمه جنگ [illegible]
[illegible] انتخاب کشته شد [illegible] جنگ [illegible] تا آنکه [illegible]
اظهار داشته که [illegible] سفیر روس و انگلیس رسیده که با شاه ملاقات کرده اند و شاه قول داده است که [illegible]
[illegible] کنند که [illegible] جنگ [illegible].
[illegible] افتاد

[illegible] روس و انگلیس [illegible] ورود قشون روس به تبریز

چون [illegible] دولت ایران [illegible] روس و انگلیس
قرار داده [illegible].

تا [illegible] روز پنجشنبه ۸ ربیع الثانی ۱۳۲۷ [illegible] روس
بخارج شهر تبریز رسیده [illegible] ایران [illegible]

شرف حضور اعلیحضرت همایونی

بعد از آفتاب غروب کرده بود که [illegible] سردار ملی و سالار ملی بشرف حضور [illegible]
[illegible]: [illegible] اعلیحضرت [illegible] اعلیحضرت [illegible]
[illegible] سردار ملی [illegible]
[illegible] سردار ملی و سالار ملی [illegible] شد.

منزل سردار ملی پارک صاحب اختیار و منزل سالار ملی باغ عشرت آباد بود که از طرف دولت معین شده بود.

تا سه روز سردار ملی و سالار ملی هر کدام در منزل خود مشغول پذیرایی [illegible] تا یک ساعت از شب گذشته [illegible] اهالی تهران
از وضیع و شریف بدیدن سردار ملی و سالار ملی آمدند.

سردار ملی و سالار ملی در مجلس شورای ملی

روز دوشنبه پنجم ربیع الثانی سردار ملی و سالار ملی بمجلس شورای ملی رفتند [illegible]
[illegible] سردار ملی و سالار ملی [illegible]
[illegible] از طرف مجلس [illegible].

و [illegible] سردار ملی و سالار ملی [illegible] از طرف مجلس اهدا شد.

توضیح

سردار ملی از روز ورود [illegible]
[illegible] سردار [illegible]
[illegible].

استعفای دولت سپهدار [illegible]

روز چهارم رجب دولت سپهدار [illegible] مستوفی الممالک [illegible] انتخاب کرده
و روز پنجم رجب وزرای خود را بمجلس شورای ملی معرفی کرد.

کشته شدن مرحوم بهبهانی

شب [illegible] ۹ رجب تقریبا یک ساعت از شب گذشته [illegible] منزل مرحوم سید عبدالله مجتهد
بهبهانی شده و آن سید [illegible] رسانده و [illegible] فرار کردند.

[illegible]

حزب دموکرات

[illegible]

[illegible] روسها

شنبه ۲۹ ذیحجه ۱۳۲۹

[illegible]

سردار و سالار در مجلس شورای ملی

روز دوشنبه هشتم ربیع الثانی حسب الامر سردار و سالار مجلس شورای ملی رفته در تالار تجسّم از طرف هیئت رئیسه و نمایندگان پذیرایی که در خور مقامشان بود بعمل آمد و مرحوم نوبری نایب نطقی از طرف سردار و سالار قرائت کرد که مورد توجه گردید و مرحوم مستشار الدوله رئیس مجلس نیز جوابی مبنی بر قبول خدمات سردار و سالار و علمای بیان داده و خدمات ایشان را تقدیر کرد.

و در همین یک از سردار و سالار دو فقره قرآن بزرگ با نشان تقدیر خدمات ثانی بود از طرف مجلس اعطا شد.

مجالس مهمانی

نخستین مهمانی از طرف مرحوم عضدالملک نایب السلطنه بود که نیز شبانه در این مهمانی حاضر شدم و دیدم هیچ کدام از اعیان این مهمانی غایب نبودند.

آنگاه سردار و سالار مهمان دولت بودند چندانکه ماه با خوبی به حقوق سردار و سالار و همراهان رسیدگی می‌گردید.
سردار در پارک اتابک که در اختیار ارباب جمشید بود منزل کرده و سالار در دالان باغ عشرت آباد باقی ماند.

اعتدالی و دموکرات

در تهران دو حزب موجود بود یکی اعتدالی دیگری دموکرات و در تحت مخالفت دیرین پایان تشدید گردیده و گاهی هم به + رفته
قولیه خانه حمله می‌شد و هر یک از طرفین هر قدر توانستند به آن حمله کردند و سرداران خود را نصیحت کردند که برای ...
با هم در جنبش ترقی و بیداری ... نرفت و دعوت اعتدالی بود ... بعد حضرت ... تر شد.

۶ — شیخ [illegible] از اهل [illegible] تبریز [illegible] مقام [illegible] بود [illegible] منزل خود [illegible]
[illegible]
[illegible].

۷ — میرزا [illegible] برادر شیخ [illegible] در سال ۱۳۲۹ قمری [illegible]
[illegible]
[illegible].

۸ — میرزا [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

۹ — سید حسن [illegible] زاده فرزند حاجی سید [illegible] حاجی میرزا [illegible]
[illegible]
[illegible]
روز [illegible] ۲۷ رجب ۱۳۲۹ [illegible] زاده [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

۱۰ — [illegible]
[illegible]
[illegible]
اولاد [illegible]
[illegible].

۱۱ — میرزا [illegible]
[illegible].

۱۲ — [illegible].

[illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

به تصویب اعانه و جهاد از مرحوم حاجی سید حسین که مکرر از طرف [illegible] به آذربایجان بازگشت ~~[illegible]~~

خاتمه دوره سالیه — خیانت و کیاست نظری باطنی او [illegible] از این [illegible] که مردم [illegible] می‌پسندند و او [illegible]

سلطنت می‌نمودند . مدت چهار و پنج سال آخر زندگانی وی در آذربایجان بود . در دوره ریاست وی حکومت [illegible]

از هر جهت بحکومت [illegible] رتبه [illegible] اگر دولتی و [illegible] امور [illegible] با [illegible] بود و [illegible] حکومت [illegible]

حکامی که از طهران بعنوان [illegible] آذربایجان فرستاده می‌شد خواه و ناخواه با [illegible] حاجی میرزا جواد رفتار کنند [illegible]

[illegible] کاری از پیش ببرند تنها کسیکه از حکام توانست تا اندازه‌ای در مقابل [illegible] مقاومت نماید [illegible] حسنعلی خان

امیر نظام بود و او نیز از [illegible] و [illegible] او [illegible] ، [illegible] کوتاهی نمودند .

[illegible] پیشرفت کار و نفوذ فوق العاده [illegible] طرفداری جدی وی از [illegible] مردم بود که با تمام قدرت در مقابل [illegible]

دولت مقاومت می‌کرد و در غیابت [illegible] و جمعیت خود قرار می‌داد . و مردم هم [illegible] [illegible]

خود [illegible] در هر مورد درد دل خود را با وی می‌گفتند و از وی [illegible] می‌جستند . حتی وقتی [illegible] حضرت

می‌آورد که [illegible] که مرتکب جرم و جنایتی شده زندانی کرده [illegible] درد دل [illegible] کمتر کسی

[illegible] اگر [illegible] او [illegible] [illegible] خواهم [illegible] کرده [illegible]

[illegible] فرزند [illegible] [illegible] بود [illegible] [illegible] فراهم آورد و [illegible] زیادی پیدا کرد

و بر نفوذ [illegible] هم بیش از پیش افزود .

[illegible] مردم [illegible] رفتاری کرد که [illegible] با [illegible] و [illegible] [illegible] نقطه [illegible] — [illegible]

که [illegible] [illegible] و [illegible] از [illegible] [illegible] ریاست وی [illegible]

در صورتیکه مرحوم حاجی میرزا [illegible] به [illegible] طهران احضار شده بود .

[illegible] آذربایجان [illegible] و حکام حق خود [illegible] حاجی میرزا جواد [illegible] شاه

تلگراف می‌کردند و در [illegible] تلگرافات [illegible] طهران احضار شده و [illegible] — [illegible]

[illegible] شد و [illegible] [illegible] طهران [illegible] دست [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

و دولت [illegible] که [illegible] طهران [illegible] و [illegible] جواب بود و [illegible] بود [illegible]

و [illegible] که [illegible] رفت [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

که [illegible] [illegible] جواب [illegible] [illegible] حضرت [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] اگر [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] بگیرد

اسامی

۱۲۱ محمدخان
باقرخان سالار
علی مسیو
حسینقلی خان

۱۲۲ رحیم خان
قلی خان [illegible]
حاجی [illegible]
حاجی علیلو
ستارخان
عبدالله سلطان [illegible]

۱۲۳ [illegible] الدوله
محمد علی میرزا
شجاع نظام مرندی
[illegible]
آقا میر هاشم
منوچهر

۱۲۴ هاشم الدوله
حاجی میرزا حسن آقا (مجتهد تبریزی)
حاجی میرزا محسن آقا (محسن [illegible])
رحیم خان
شجاع نظام مرندی

۱۲۵ ستار
[illegible] الله
میرهاشم
شجاع نظام
رحیم خان
ضرغام
و [illegible]

۱۲۶ رحیم خان
ضرغام
شجاع نظام
ستارخان
حسین [illegible] خان
[illegible] سلطان

۱۲۷ رحیم خان
ستارخان
محمد علی شاه
شجاع نظام
[illegible] خان [illegible]
[illegible]

۱۲۸ ستارخان

۱۲۹ [illegible] خان [illegible]
عبدالرزاق بیگ

۱۳۰ حاجی [illegible] [illegible] زاده
[illegible] خان [illegible]
حاجی حسین آقا [illegible]

۱۳۱ ستارخان

۱۳۲ [illegible] خان [illegible]
ضرغام
عباس
ستار
ستارخان
حاجی محمد [illegible]
شجاع نظام

۱۳۳ ستارخان
حسین خان [illegible]
[illegible] محمد علی خان
[illegible] خان
عباس

۱۳۴ حاجی [illegible]
ستارخان
حسین خان [illegible]
محمدخان
محمد بیگ [illegible]

۱۳۵ [illegible] خان
رحیم خان
باقرخان
شجاع نظام
[illegible]
[illegible]

۱۳۶ محمد علی شاه

انفصال یا عزل کابینه ... الملک

... دوم جوزا

سواد کاغذی است که بجناب ... کابینه ... اتابک

...

که ... بوده ... چنانکه ... واقع شد ... بلاحظه ...

... که ... نشده ...

دفتصال با غزل کابینه [illegible]

[illegible]

سوره کاغذی است که جناب حاجی کاظم ملک التجار
طهران بجناب [illegible] نوشته اند

قربانت [illegible] رقیمه شریفه که حکایت از صحت مزاج [illegible] داشت
در روزی [illegible] ابتهاج [illegible]
[illegible] صاحب القرآن و الکلمات [illegible]
[illegible]
[illegible] ناتمام [illegible]
امثال بنده کتب [illegible] عبارات [illegible]
[illegible]

سبحان من حجب [illegible]

[illegible]

بنده [illegible] نخودشان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] حضرت مستطاب [illegible]
[illegible]
[illegible] عرض شده [illegible]
[illegible] افصح المتکلمین شیخ مصلح الدین سعدی [illegible]
[illegible]
بنده هم [illegible] بحث کردن [illegible] است
خط بزرگان [illegible] خط است
[illegible]

آجین ایمانی اولماز

در امثال سائره زبان ترکی است که گویند: «آجین ایمانی اولماز» یعنی گرسنه ایمان ندارد. نظیر مثل عرب کاد الفقر ان یکون کفرا. و در واقع هم امر [illegible] است. البته قضیه [illegible] اگر قتل مرحوم حاجی قائم بسیار ناگوار و تأسف‌آور و [illegible] بوده ولی اینرا نیز باید ملاحظه کرد که آن زمان [illegible] در آن ساعت در چه حال بوده این بینوایان [illegible] که هر روز در بازار فراوان نان بوده [illegible] در خانه خود [illegible] البته چیزی داشته در عوض این هفته چند روز که بازار بسته و [illegible] بوده [illegible] از دولت [illegible] و هر روز با وعده اینکه فردا [illegible] شده [illegible] و از [illegible] خواهند شد [illegible] بودند و در مقابل چشم خود می‌بینند که چطور در دکانهای خبازی نان پیدا نمی‌شود [illegible] از هر طرف فقرا بیچارگان [illegible] را جز سؤال [illegible] از ناچاری [illegible] روی می‌آوردند که دل خود را [illegible] گویند در آن روز [illegible] در باره تعدیات اقبال [illegible] روی کرده است بودند. [illegible] فریاد [illegible] در آن [illegible] شده [illegible] حاجی قائم [illegible] شده. [illegible] و [illegible] قادر [illegible] که مرحوم حاجی قائم را از [illegible] نجات دهد. به هر صورت [illegible] افروخته [illegible] بر جان آن مرحوم افتاد [illegible] شعر [illegible] روشن شد.

[illegible]

انفصال یا عزل کابینه مشیرالملک

۲

مرحوم مغفور ... مستغرق فی بحار الغفران ... [illegible]

[illegible]

... وزارت ... [illegible]

۳

[illegible]

انفصال یا عزل کابینهٔ مخبرالملک

روز شنبه ۸ ذیقعده ۱۳۲۵ قمری مخبرالملک ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

و کالت [illegible] ... [illegible]

۵۸

شاید علت انتخاب ... [illegible] ... مردم تبریز ... [illegible]
... وکالت انتخاب کرده ... [illegible] ... در اینجا می‌نگاریم :

[illegible] ... حاجی میرزا حسن و میرزا صادق ... [illegible] ... قبول وکالت ... [illegible]
[illegible] ... قبول وکالت استنکاف ورزید ... [illegible]
[illegible] ... وکالت ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... گذشته شود :

« خدمت ذی‌سعادت حضرت مستطاب ... [illegible] ... وکالت ... محترم »
« زیارت گردید اگرچه با وجود موانع و گرفتاری‌های شخصی ... [illegible] »
« دعاگو ... [illegible] »
« ادوام ... [illegible] »
« ... [illegible] ... فراهم آورد ... »

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]
... [illegible] ...
([illegible])
[illegible]
جناب ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]

انفصال یا عزل کابینه ناصرالملک

روز شنبه ۸ ذیقعده ۱۳۲۵ قمری ناصرالملک رئیس الوزرای حکومت مشروطه [illegible] که نوکرهای مسلح شاه [illegible]
[illegible] تنها با حضور شاه و جمع بود که وزیر جنگ [illegible]
ناصرالملک در [illegible] بود تا آنکه وقت [illegible] شد هر کس به کار خود رفت

[illegible] ناصرالملک [illegible]
[illegible] کند.

[illegible]
[illegible]
[illegible] بود

ناصرالملک در اطاق [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ناصرالملک [illegible] هر کس به کار خود رفت.

تا [illegible] ناصرالملک [illegible] به این مضمون [illegible]

ناصرالملک

هله نومید نباشی که ترا شاه براند — گرت امروز براند نه که فردات بخواند

در اگر بر تو ببندد مرو و صبر کن آنجا — ز پس صبر ترا او به سر صدر نشاند

حال تا چه طور است.

۱- این [illegible] معروف بوده که [illegible] شده است و [illegible] بود.

۲- این دو بیت مطلع و بیت دوم غزلی است از غزلهای شمس تبریزی که در مصراع اول کلمه «یار» به کلمه «شاه» تبدیل شده است و بیت سوم آن این است:

اگر او به تو ببندد همه رهها و گذرها — در پنهان بگشاید که کس آن راه نداند.

[illegible]

[illegible]

معرفی نخستین وزرای قانونی مشروطه

پس از صدور دستخط ها چون لازم بود که وزرای مسئول قانوناً معرفی شوند و در این روزها [illegible] از صدارت کناره [illegible] که [illegible] پس از [illegible] و [illegible] آن [illegible] چنین [illegible] که چون [illegible] در نظر [illegible] این [illegible] صدارت [illegible] با [illegible] در تاریخ ششم صفر ۱۳۲۵ هیئت وزرا که در مجلس حاضر بودند توسط وزیر اعظم به مجلس شورای ملی معرفی شدند:

۱- وزیر اعظم: وزیر داخله ۲- نایب السلطنه وزیر جنگ ۳- فرمانفرما وزیر عدلیه ۴- علاءالملک وزیر امور خارجه ۵- ناصرالملک وزیر مالیه ۶- مخبرالسلطنه وزیر علوم و معارف ۷- مهندس الممالک وزیر فوائد عامه ۸- وزیر همایون وزیر تجارت.

چون مشیرالدوله [illegible] وزیر [illegible] و نایب السلطنه وزیر جنگ هم [illegible] غائب بود و وزیر [illegible] در مجلس حاضر [illegible]. گویا [illegible] نایب السلطنه حضور در مجلس [illegible]

خطبای مشروطه در تبریز

۱- مرحوم میرزا جواد [illegible] روضه خوان [illegible] مشروطه [illegible] میرزا جواد [illegible] :

[illegible]

۲- [illegible] .

۳- مرحوم حاج [illegible] ۱۳۷۵

۴- مرحوم میرزا [illegible] ۱۳۳۰ [illegible] .

۵- شیخ سلیم [illegible] ۱۳۳۰ [illegible] .

سفر تهران با ستارخان سردار ملی

مرحوم ستارخان سردار ملی با اینکه میل نداشت که به تهران برود [illegible] مرحوم سردار [illegible] در تبریز [illegible] بود
تا آنکه [illegible] ربیع الاول ۱۳۲۸ از طرف اولیای دولت تهران دعوت شد

از تبریز [illegible] تهران [illegible] سردار [illegible] کرده که در خدمت ایشان باشم .

روز [illegible] ربیع الاول [illegible] سردار ملی و سالار ملی از تبریز حرکت کردند [illegible]
سردار ملی و سالار ملی هر کدام [illegible] ساعت [illegible] حرکت کرده [illegible]
فردای آن روز [illegible] برای [illegible] از [illegible] ربیع اقامت کردیم .

روز نهم ربیع الاول [illegible] که از تبریز [illegible] آمده [illegible] کرده با تهران [illegible]

در هر شهر [illegible] + [illegible]
[illegible] تهران [illegible]
می کردند

در موقع ورود قزوین [illegible]
در قزوین [illegible] بود .

ورود تهران

روز جمعه چهارم ربیع الثانی از کرج حرکت کردیم [illegible] چادرهای [illegible] در طرفین راه
[illegible]
[illegible] چادری که سردار و سالار [illegible] + [illegible]
[illegible] تهران [illegible]
[illegible] سردار
[illegible]
[illegible]

در [illegible] از طرف دولت چادرهای [illegible]
[illegible]

[illegible] سردار و سالار [illegible]
[illegible]
[illegible] سردار [illegible] منزل [illegible]
[illegible] تهران [illegible]
[illegible] .

سردار و سالار [illegible] سردار و سالار [illegible]

روزهای [illegible]

[illegible] تهران [illegible]
[illegible] سردار و سالار [illegible]
[illegible] .

مسافرت تهران با ستارخان سردار ملی

ستارخان قبلاً میل نمیکرد به مسافرت تهران کند و لی نظر به پاره جهات از مسافرت تهران منصرف شد و لی دولت بجهت مداومت
اینجانب تهران آمدن ... است و اگر هیچ در امر [illegible] ... بالاخره سردار هم حاضر شد که امر دولت را قبول کند. بنده که ابتدا میخواستم
در این سفر شرکت کنم ناخوشی اجازه از حرکت شدم

روز شنبه ... ربیع الاول که کویا بیست ... از تبریز حرکت کرده و شب ... در باسمنج منزل ... بودیم .

در این سفر سرداران سردار که ... بودند رفقای شان با مردم بسیار ... بود و در ... شهرها و قصبات پذیرائی فوق العاده بکرده
... بود در ورود تهران استقبالی که از طرف مردم تهران هم از اشراف و اصناف ... از آن ... فوق تصور بود .

از طرف دولت ... شاه پذیرائی ... بود و مردم تا ... و ... بود ... شاه ... دولت
... سردار ... در ... حضرت ... و ... شده

منزل سردار و سالار

بموجب قرارداد دولت سردار و سالار ... با کلیه افراد و ... مجاهدان دولت بوده و برای هر کدام ... منزل مخصوص تعیین شده
بود منزل سردار پارک مرحوم ... بود و منزل سالار ... عشرت آباد ... از ... تهران ... و ... فوق العاده بود
... ساعت ... گذشته ... سالار ... و سردار ... اداره ...

در روزهای ... عموم تهران ... از ... و تجار و اصناف ... از صبح تا شام برای تبریک ورود منزل
سردار و سالار می آمدند

برای سردار و سالار ... از طرف دولت حقوق کافی ... شده ... از طرف ... دولت به
... آمد .

بعد از ... سردار پارک اتابک ... در آن وقت ... بود ... و سالار ... عشرت آباد بود

اتحاد و اتفاق در بین سردار و سالار و حضرات ... و ...

... تا اینجا که ... بود ... کرده بودم که از ... مردم تهران ... در بین ... حکم ... بود
... قبول ... سردار و سالار ... و ...
کرده ... سردار ... سالار ... کنم ...
... سردار ...
... تمام ...

شهادت مرحوم سید عبدالله مجتهد

در شب نهم رجب ... بمنزل مرحوم سید عبدالله مجتهد ... شهادت ...
... سید عبدالرزاق خان ...
... دولت ...
... اتابک ... انگلیس ...
... سالار ...
... دولت ...

مسافرت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اکتشاف دو اتفاق در بین [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]